

Verslag GBI webinars met softwareleveranciers

Auteur: Peter Seignette

Datum: 8 oktober 2020

Inleiding

In het samenwerkingsverband Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen (GBI) werken twaalf gemeenten aan een substantiële verbetering van de dienstverlening in het gemeentelijke inkomensdomein door middel van herontwerp en standaardisatie van bestaande processen, vergaande digitalisering en het vertalen daarvan naar een eenduidige vraag naar hoogwaardige ICT-ondersteuning. De afgelopen periode heeft GBI een aanpak ontwikkeld om op basis van deze standaarden te komen tot nieuwe, innovatieve en hoogwaardige ICT-ondersteuning voor gemeenten. Voor GBI en de GBI-gemeenten is de expertise en het perspectief van leveranciers van groot belang bij het vormgeven en bereiken van onze doelen. GBI heeft daarom drie bijeenkomsten (webinars) georganiseerd om softwareleveranciers te informeren over haar aanpak, hierover in gesprek te gaan met elkaar, en de inbreng van leveranciers op deze aanpak op te halen.

De drie webinars hadden ieder een eigen insteek:

1. Het eerste webinar (dinsdag 8 september 2020) was informerend van aard, waarbij GBI de beoogde strategie en aanpak voor het voeren van regie op ICT heeft toegelicht.
2. De inhoudelijke bijeenkomst (dinsdag 15 september 2020) was bedoeld om in meer detail te informeren over de GBI-standaarden en architectuur en daarover in gesprek te gaan.
3. De discussiebijeenkomst (dinsdag 22 september 2020) had als doel de inbreng van leveranciers op te halen en in gesprek te gaan over de aanpak, de vervolgstappen en randvoorwaarden.

Voor het webinar zijn softwareleveranciers uit het netwerk van GBI en gemeenten uitgenodigd, waaronder de leveranciers die eerder hebben deelgenomen aan het marktonderzoek van GBI. Daarnaast zijn leveranciers uitgenodigd die zich hebben aangesloten bij het groeipact Common Ground. Zeventien genodigden hebben interesse getoond in de webinars en deelgenomen aan één of meerdere bijeenkomsten.

In dit verslag staan de belangrijkste bevindingen die zijn opgedaan tijdens de webinars en wordt ingegaan op de vervolgstappen.

Belangrijkste bevindingen

Tijdens de webinars, en voornamelijk in de discussiebijeenkomst, hebben de deelnemers verschillende inzichten meegegeven aan GBI. Hieronder staan puntsgewijs de belangrijkste bevindingen:

De aanpak en architectuur van GBI wordt als sterk en haalbaar gezien

De deelnemers geven complimenten over de gestructureerde aanpak en architectuur die gepresenteerd is. Deelnemers herkennen de aanleiding, de aanpak, de analyse van de markt en de opzet van de architectuur. Over de architectuur wordt onder andere genoemd: het vele werk dat er in zit (ook aan de kant van de G4

en Wigo4it), de eenduidigheid in definities die wordt gegeven en de invulling (vertaalslag) van de principes van Common Ground in het inkomensdomein.

Er worden door de deelnemers ook een aantal aandachtspunten meegegeven. Zo wordt genoemd dat de omvang van de bedrijfsservices relatief klein is vergeleken met andere ervaringen (bijvoorbeeld in het bedrijfsleven). Dit maakt integratie complex, zeker als er veel verschillende leveranciers per bouwsteen zijn. Het gebruiken van (functioneel samenhangende) kavels van bedrijfsservices voor de verwerving van software kan dit oplossen, maar ook dan zal er gevraagd worden naar individueel te onderscheiden bedrijfsservices ten behoeve van hergebruik en flexibiliteit.

De non-functionals (de eisen aan de technische infrastructuur) worden als een belangrijk aspect van de standaarden genoemd, omdat dit voor softwareleveranciers criteria zijn waarbinnen ze invulling kunnen geven aan de functionele uitwerkingen. Een voorbeeld dat hierbij genoemd wordt is een vereiste voor open source producten.

De events/triggers die onderdeel zijn van de modellen voor bedrijfsservices (specifiek de besturingsservices) worden in het bijzonder als zeer waardevol beschouwd. Er wordt in dit kader ook verwezen naar een matrix van de Vlaamse ICT organisatie die per bouwblok (bedrijfsservice) de verschillende events/triggers in kaart heeft gebracht. De besturingsservices zijn op een later moment beschikbaar (na de vaststellingservices), maar hebben zeker de interesse van de deelnemers.

De deelnemers geven aan dat er een stevige invulling van de regierol nodig is om de aanpak en architectuur ook om te kunnen zetten naar werkende software

De deelnemers zien weinig in een aanpak richting verwerving van werkende software die te vrijblijvend is. Het uitgangspunt van de aanpak van GBI is dat gemeenten de opdrachtgevende rol hebben. GBI zet in principe geen vragen uit in de markt en 'verdeeld' de kavels van bedrijfsservices dus ook niet onder verschillende leveranciers. Bij dit uitgangspunt hoort volgens de deelnemers een stevige regierol op de totstandkoming van nieuwe producten, bijvoorbeeld in de afstemming over het wat, hoe en wanneer van aanbestedingen van gemeenten. Op deze manier wordt ook voorkomen dat er (in ieder geval in de beginfase) meerdere producten voor dezelfde (kavels van) bedrijfsservices ontstaan. In de uiteindelijke situatie zal er ruimte zijn voor meerdere producten op dezelfde functionaliteit, maar in de beginfase is focus belangrijk. Met andere woorden, de deelnemers stellen dat er zeker in de beginfase een stevige regierol op de door gemeenten gestelde vraag nodig is om de aanpak te laten slagen.

In deze context wordt er in de bijeenkomsten ook gewezen op andere modellen om te komen tot werkende software, zoals die van de Vlaamse ICT Organisatie. Vergelijkbare modellen worden in Nederland toegepast door Dimpact, Wigo4it en i4sociaal.

In het verlengde van de regierol door GBI vragen de deelnemers naar de rol van gemeenten in de aanpak. Daarbij wordt genoemd dat gemeente in de nieuwe aanpak ook een deel van de verantwoordelijkheid en het risico op zich zullen moeten nemen, bijvoorbeeld op het vlak van integratie en het aansturen van verschillende leveranciers. Verschillende deelnemers hebben de ervaring dat gemeenten deze stap nog niet

zomaar zetten en niet kiezen voor een pad waarbij ze zelf aan de lat staan voor regie en sturing (op verschillende oplossingen). Het resultaat kan dan zijn dat er toch voor systemen wordt gekozen die niet in lijn zijn met de GBI-architectuur (ook op het gebied van functionaliteit). Om de aanpak van GBI te doen slag is het nodig dat een aantal gemeenten hun nek uitsteken, te beginnen bij een concrete beproeving of een eerste uitvraag. Dit vraagt van de regierol ook maatregelen om het risico dat gemeenten moeten nemen te mitigeren en/of spreiden, zodat deze keuze door gemeenten makkelijker te maken wordt.

Er zijn verschillende modellen om verschillende type software in de markt te verwerven en te beheren: maak een keuze die past bij de aanpak en architectuur

De deelnemers noemen het belang van het meest passende verwervingsmodel. Als voorbeelden worden genoemd:

- Een traditioneel model waarbij de gevraagde functionaliteit voorafgaand (bij de aanbesteding) wordt benoemd.
- Een vorm van co-creatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.
- Een ontwikkeltraject, waarbij er snel een minimal viable product wordt gemaakt wat daarna in een aantal jaar wordt doorontwikkeld.
- Een model op basis van een lowcode platform, waarbij de rechten over de software van de opdrachtnemer zijn.
- Het eerder genoemde 'Vlaamse' model waarbij de verschillende bouwstenen met sterke sturing in de markt worden gezet. Een interessant onderdeel van dit model is dat er gekozen is om niet op alle bouwstenen beheer te voeren. Bij bijvoorbeeld een wetswijziging is afgesproken om een nieuw bouwsteen te verwerven in plaats van een bestaande aan te passen.

De deelnemers stellen de vraag welk model het beste past bij de aanpak en architectuur van GBI, en specifiek of traditionele modellen in de huidige fase wel het beste zijn. Dit is een belangrijk vraagstuk in de beginfase, wanneer er nog (weinig) producten zijn die aan de standaarden van GBI voldoen.

Verskillende type oplossingen (bijvoorbeeld lowcode versus puntoplossingen) kunnen verschillende voor- en nadelen hebben; kunnen ze naast elkaar bestaan of sluiten ze elkaar uit?

Verskillende deelnemers vragen zich af of lowcode platformen wel goed te verenigen zijn met de Common Ground uitgangspunten (en in het verlengde met de aanpak en architectuur van GBI). Met andere woorden, beogen GBI en de GBI-gemeenten ook om een keuze voor een specifieke technologie? De deelnemers zien in verschillende gemeenten een discussie in de te gebruiken technologiystack, waarbij elke variant eigen voor- en nadelen kan hebben. Een belangrijke vraag voor GBI en de GBI-gemeenten is of in de aanpak en architectuur verschillende platformen naast elkaar kunnen bestaan. De deelnemers adviseren om dit punt verder uit te werken en te valideren in een vervolgstap (proof of concept).

Concreet beproeven van de architectuur en snel werkende software maken

De aanpak en architectuur van GBI zitten goed in elkaar, maar bestaan op dit moment vooral nog op 'papier'. Er zijn voorbeelden waar een dergelijke aanpak ook werkend is gekregen, maar de deelnemers benadrukken om in het geval van GBI snel over te gaan op een concrete beproeving om aan te tonen dat de aanpak en architectuur ook leiden tot werkende software. Naast de beproeving van een individueel

bouwblok is het ook belangrijk om de besturing van verschillende bouwblokken (gehele keten) te beproeven. Als laatste geven de deelnemers aan ook snel de stap te maken tot werkende software voor een aantal bouwblokken en hier niet te lang mee te wachten. Dit sluit aan op de voorgenomen uitvoering van een proof of concept voor de vaststellingservices. Diverse deelnemers hebben aangegeven geïnteresseerd te zijn om mee te doen bij de proof of concept, op basis van een concrete vraag en een planning.

Overig

Tijdens de bijeenkomsten is ook gewezen op het bestaan van andere initiatieven in het inkomensdomein die raakvlakken of overeenkomsten met GBI vertonen, zoals het programma TWI. Er wordt benadrukt om de samenwerking te zoeken en ervoor te zorgen dat er geen dubbel werk wordt gedaan.

Vervolg

De webinars voor softwareleveranciers hebben veel nuttige informatie voor GBI opgeleverd. GBI gaat, mede op basis van deze inbreng, een aantal vervolgstappen zetten:

1. Er zal een proof of concept worden uitgevoerd voor de vaststellingservices. Er zijn zes deelnemers die interesse hebben getoond om mee te werken aan deze proof of concept. De scope en planning van de proof of concept (onder andere aangaande de beproeving van een of enkele bedrijfsservices en de beproeving van een besturingservice). Waar mogelijk wordt ook gevalideerd in welke mate lowcode of andere oplossingen passen bij de aanpak en uitgangspunten van GBI.
2. De beleidsnotitie 'regie op ICT' wordt op basis van de inbreng van de deelnemers verder aangescherpt en ter vaststelling aan het bestuur van GBI voorgelegd. De beleidsnotitie zal daarna worden gepubliceerd.
3. Samen met een aantal voorlopende gemeenten zal er een volgende bijeenkomst worden georganiseerd. Daarbij is het belangrijk dat er een concrete vraag voorligt in de lijn naar het beschikbaar krijgen van werkende software. Deze bijeenkomst is voorzien voor eind 2020, mede afhankelijk van de voortgang en resultaten van de proof of concept.